

Christian Lis

Uniwersytet Szczeciński

**ANALIZA PORÓWNAWCZA POZIOMU ROZWOJU
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO POLSKI
NA TLE KRAJÓW UNII EUROPEJSKIEJ
Z UWZGLĘDNIENIEM PARADYGMATU
*GENDER EQUALITY***

Streszczenie: Celem artykułu jest ocena zróżnicowania poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego krajów Unii Europejskiej z uwzględnieniem paradygmatu *gender equality*. Zaprezentowano w nim w ocenie zróżnicowania poziomu rozwoju takie narzędzia wielowymiarowej analizy porównawczej, jak taksonomiczny miernik poziomu rozwoju (TMPR), uogólniona miara rozwoju (GDM) i analiza skupień. Autor po raz pierwszy w swoich badaniach porównawczych rozszerzył zakres analizy o istotne czynniki leżące w sferze zainteresowań tzw. *gender mainstreaming*. W artykule wykorzystano m.in. komponenty GEM (*Gender Empowerment Measure*) i GDI (*Gender-related Development Index*).

Słowa kluczowe: równouprawnienie płci, *gender mainstreaming*, rozwój społeczno-gospodarczy.

1. Wstęp

Ważnym czynnikiem w rozwoju gospodarczym i cywilizacyjnym jest poziom życia mieszkańców. Poziom egzystencji stanowi istotny element dobrobytu narodowego, który należy rozumieć jako stan wysokiego poziomu zaspokojenia różnorodnych potrzeb społeczeństwa bądź jednostki. W praktyce dobrobyt narodowy mierzony jest w sposób uproszczony poziomem produktu narodowego brutto przypadającego na jednego mieszkańca w danym kraju. Obecnie dobrobyt narodowy należy oceniać według co najmniej trzech kryteriów, którymi są:

- zasoby wyprodukowanych dóbr, takich jak: maszyny, urządzenia, fabryki, nieruchomości, sieć komunikacyjna, infrastruktura techniczna itp.;
- rodzaj wydobywanych surowców, jakość środowiska oraz zasoby naturalne (lasy, wody, ukształtowanie powierzchni itp.);
- poziom życia, odżywiania się społeczeństwa, poziom wykształcenia, poziom opieki medycznej, długość życia itp. [Zajac 1995].

W metodologii badań rozwoju regionalnego, wynikającej ze Strategii Zrównoważonego Rozwoju Unii Europejskiej (*The EU Sustainable Development Strategy*), przyjmuje się trzy zasadnicze grupy czynników: ekonomiczne, społeczne i ekologiczne. Celem strategii jest pogodzenie rozwoju ekonomicznego, spójności społecznej i ochrony środowiska. Założenia koncepcji zrównoważonego rozwoju po raz pierwszy zostały sformułowane w 1987 r. w tzw. raporcie Brundtlanda „Nasza Wspólna Przyszłość” Światowej Komisji ds. Środowiska i Rozwoju [*Our Common... 1987*]. Raport dał asumpt do opracowania Agendy 21, przyjętej podczas II Konferencji Narodów Zjednoczonych na temat Środowiska i Rozwoju w Rio de Janeiro w 1992 roku.

Europejski Urząd Statystyczny Eurostat na potrzeby analiz zrównoważonego rozwoju przygotowuje 130 zmiennych poklasyfikowanych w takie grupy, jak: rozwój społeczno-ekonomiczny, zrównoważona konsumpcja i produkcja, społeczna inkluzja, zmiany demograficzne, publiczna ochrona zdrowia, zmiany klimatu i energia, zrównoważony transport, bogactwa naturalne, globalne partnerstwo, zarządzanie dobrem publicznym.

W dotychczasowych badaniach nad poziomem życia mieszkańców w tworzeniu syntetycznych mierników wykorzystywano najistotniejsze zmienne reprezentujące wymienione grupy. W niniejszym artykule po raz pierwszy zostaną zaprezentowane wyniki analizy porównawczej poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego krajów Unii Europejskiej, uwzględniające aspekty równouprawnienia płci, nazywane paradygmatem *gender equality*.

2. *Gender equality* w badaniach rozwoju społecznego

W badaniach rozwoju społecznego w ostatnich kilkunastu latach zaczyna dominować nurt badań uwzględniający paradygmat *gender equality*. Po raz pierwszy pryncypia i narzędzia realizacji równouprawnienia płci określono podczas IV Międzynarodowej Konferencji Kobiet w Pekinie w 1995 roku¹. Ogół działań redukujących społeczną nierówność płci oraz badania sprzyjające równouprawnieniu płci określono mianem *gender mainstreaming*. Innymi słowy *gender mainstreaming* to proces szacowania skutków wszelkich planowanych działań na rzecz kobiet i mężczyzn, w tym działań legislacyjnych, politycznych i ekonomicznych, a w szczególności skutków wdrażania programów gospodarczych skierowanych do kobiet i mężczyzn, w każdym obszarze i na każdym poziomie [*Gender Equality... 2000*].

W badaniach prowadzonych przez United Nations Development Programme (UNDP) wykorzystywane są dwa wskaźniki służące ocenie udziału kobiet w rozwoju społecznym, tj. wskaźnik rozwoju społecznego z uwzględnieniem płci (*Gen-*

¹ Szkicem do wstępnych konkluzji z konferencji stał się Program UNESCO ds. Równouprawnienia Płci (*A UNESCO Agenda for Gender Equality*, Beijing, 4-15 September 1995) prezentowany przez Dyrektora Generalnego UNESCO Federica Mayora.

der-related Development Index – GDI) oraz wskaźnik udziału kobiet i mężczyzn w rozwoju społecznym (*Gender Empowerment Measure* – GEM). Wraz ze wskaźnikiem HPI (*Human Poverty Index*) stanowią uzupełnienie syntetycznego wskaźnika rozwoju społecznego, a właściwie rozwoju ludzkiego – HDI (*Human Development Index*). Pierwszy z nich, GDI, liczony jest z uwzględnieniem następujących zmiennych: przeciętne dalsze trwanie życia (w latach); frakcja osób powyżej 15. roku życia, umiejących czytać i pisać (w %); ogólny wskaźnik skolaryzacji brutto dla wszystkich poziomów nauczania (w %); realny PKB na głowę mieszkańca (według parytetu siły nabywczej waluty PPP), wytwarzany przez mężczyzn i kobiety (wyrażony w dolarach amerykańskich).

Drugi wskaźnik – GEM określa w sposób syntetyczny możliwości aktywnego uczestniczenia kobiet i mężczyzn w życiu publicznym – w polityce, rozwoju gospodarczym kraju, życiu zawodowym. Wskaźnik ten uwzględnia następujące zmienne: udział kobiet w ogólnej liczbie mandatów w parlamencie (w %); udział kobiet w kierowaniu i zarządzaniu na wyższych stanowiskach (w %); udział kobiet na stanowiskach specjalistów i pracowników technicznych (w %); udział kobiet w tworzeniu produktu krajowego brutto (w %); rok, w którym kobiety otrzymały bierne i czynne prawa wyborcze; rok, w którym kobieta po raz pierwszy stanęła na czele parlamentu lub jednej z jego izb; odsetek kobiet na stanowisku ministra.

Wyliczone i zaprezentowane w raporcie UNDP z 2009 roku syntetyczne wskaźniki GDI i GEM, pokazujące udział kobiet w rozwoju społecznym, zostaną w dalszych etapach badań potraktowane jak dane wejściowe i wykorzystane w konstrukcji taksonomicznych miar podobieństwa rozwoju społeczno-ekonomicznego w szerszym znaczeniu.

3. Metodologia badań

W celu oceny poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego z uwzględnieniem *gender equality* w krajach Unii Europejskiej wykorzystano dwie miary: taksonomiczny miernik rozwoju społeczno-gospodarczego (TMRS-G) oraz uogólnioną miarę rozwoju (GDM). Zmienne charakteryzujące poziom rozwoju społeczno-gospodarczego podzielono na cztery grupy: zmienne o charakterze ekonomicznym, społecznym, ekologicznym i zmienne z zakresu *gender equality*. Następnie ze względu na fakt, iż każda grupa reprezentowana była przez inną liczbę zmiennych, przypisano im wagi w celu zniwelowania wpływu niejednakowej reprezentacji poszczególnych wektorów rozwoju na wynik końcowy porządkowania obiektów. Istnieje wiele sposobów nadawania wag: po pierwsze, można uznać, że na wynik końcowy porządkowania każda grupa zmiennych powinna mieć jednakowy wpływ, wówczas należy nadać im jednakowe wagi, w tym przypadku po 25% każdej z 4 grup; po drugie, istnieje możliwość stosowania metod statystycznych w wyznaczaniu wag, przyjmując odpowiednie kryteria, np. zróżnicowania zmiennych w poszczególnych

objektach czy ich skorelowania (np. metoda punktowa, GVA, standaryzowanych współczynników beta i inne); po trzecie, można przyjąć wagi *a priori*, jeśli dla badacza niektóre zmienne (czynniki) mają większe znaczenie od pozostałych. Autor uznał, że dwie pierwsze grupy zmiennych: ekonomiczne i społeczne mają większe znaczenie w diagnozowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego niż zmienne ekologiczne oraz zmienne uwzględniające *gender equality*, więc nadał im wagi odpowiednio: 30%, 30%, 20%, 20%. W procesie doboru zmiennych wyselekcjonowano ostatecznie 38 zmiennych diagnostycznych. Za kryteria doboru zmiennych przyjęto: adekwatność, kompletność i aktualność danych. W większości przypadków otrzymano dane z 2009 roku. W nielicznych przypadkach z powodu opóźnień w publikowaniu aktualnych danych lub ich niekompletności zdecydowano się wykorzystać dane pochodzące z okresów wcześniejszych. Wybrano następujące zmienne:

1) o charakterze ekonomicznym: produkt krajowy brutto z uwzględnieniem siły nabywczej (PPS – *Purchasing Power Standard*) – X_{1i} ; stopa inflacji – X_{2i} ; udział eksportu wysokiej technologii w eksporcie ogółem – X_{3i} ; wydatki krajowe brutto na $B+R$ – X_{4i} ; długość autostrad przypadająca na 1000 km² powierzchni – X_{5i} ; udział wartości grantów i pożyczek wspierających rozwój gospodarczy i dobrobyt w dochodzie narodowym brutto (ODA – *Official Development Assistance*) – X_{6i} ;

2) o charakterze społecznym: przeciętne roczne wynagrodzenia według parytetu poziomu cen – X_{7i} ; nierówność w rozkładzie dochodu – X_{8i} ; stopa obciążenia podatkowego dochodów w grupie najmniej zarabiających (%), tzw. klin podatkowy w koszcie pracy – X_{9i} ; stopa zatrudnienia (%) – X_{10i} ; stopa zatrudnienia mężczyzn (%) – X_{11i} ; stopa zatrudnienia kobiet (%) – X_{12i} ; średni wiek wyjścia z rynku pracy (siły roboczej) – X_{13i} ; luka płacowa w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn (*gender pay gap*) – X_{14i} ; wskaźnik zagrożenia ubóstwem – X_{15i} ; udział wydatków na żywność, napoje alkoholowe, tytoń i narkotyki w wydatkach ogółem (%) – X_{16i} ; udział wydatków na rekreację i kulturę w wydatkach ogółem – X_{17i} ; odsetek mieszkańców z dostępem do Internetu za pomocą połączeń szerokopasmowych – X_{18i} ; liczba patentów zarejestrowanych w EPO i USPTO na 1 mln mieszkańców – X_{19i} ; odsetek osób dorosłych (25-64 lata) kształcących się – X_{20i} ; oczekiwana długość życia mężczyzn (w latach) – X_{21i} ; oczekiwana długość życia kobiet (w latach) – X_{22i} ; stopa zagrożenia ubóstwem osób z wykształceniem wyższym (%) – X_{23i} ; odsetek osób z najniższym wykształceniem (%) – X_{24i} ; liczba lat „zdrowego życia” – kobiety – X_{25i} ; liczba lat „zdrowego życia” – mężczyźni – X_{26i} ; liczba zabitych w wypadkach drogowych na 1 mln mieszkańców – X_{27i} ; możliwość załatwienia spraw przez Internet (%) – X_{27i} ;

3) charakter ekologiczny: udział produkcji energii elektrycznej z odnawialnych źródeł – X_{29i} ; emisja gazów cieplarnianych w tys. ton ekwiwalentu CO₂ na 1000 mieszkańców – X_{30i} ; emisja gazów cieplarnianych emitowanych przez transport w tys. ton ekwiwalentu CO₂ na 1000 mieszkańców – X_{31i} ;

4) uwzględniające *gender equality*: GDI – X_{32i} ; GEM – X_{33i} ; różnica w oczekiwanej długości życia kobiet i mężczyzn (w latach) – X_{34i} ; stopa zagrożenia ubóstwem – mężczyźni – X_{35i} ; stopa zagrożenia ubóstwem – kobiety – X_{36i} ; relacja przeciętnego wynagrodzenia kobiet do przeciętnego wynagrodzenia mężczyzn (%) – X_{37i} ; różnica w latach zdrowego życia – X_{38i} ;

W kolejnym etapie podzielono zmienne na stymulanty i destymulanty (nominanty nie wystąpiły) i zdefiniowano wzorzec rozwoju, przyjmując wartości maksymalne zmiennych dla stymulant i wartości minimalne dla destymulant. Następnie wyznaczono odległości od wzorca za pomocą:

– odległości euklidesowej:

$$d_{ik} = \sqrt{\sum_{j=1}^m (z_{ij} - z_{kj})^2 w_j} \quad (1)$$

– oraz uogólnionej miary odległości [Walesiak 2002]:

$$d_{ik} = \frac{1}{2} \frac{\sum_{j=1}^m w_j a_{ikj} b_{kij} + \sum_{j=1}^m \sum_{l=1}^n w_j a_{ijl} b_{klj}}{2 \sqrt{\sum_{j=1}^m \sum_{l=1}^n w_j a_{ijl}^2 \cdot \sum_{j=1}^m \sum_{l=1}^n w_j b_{klj}^2}}, \quad (2)$$

gdzie: z_{ij}, z_{kj} – wartości standaryzowane j -tej zmiennej dla określonego obiektu,

w_j – waga j -tej zmiennej,

$i, k, l = 1, 2, \dots, n$ – numer obiektu,

$j = 1, 2, \dots, m$ – numer zmiennej.

Dla zmiennych wyrażonych w skali przedziałowej lub ilorazowej stosuje się podstawienie:

$$a_{ipj} = x_{ij} - x_{pj} \quad \text{dla } p = k, l, \quad (3)$$

$$b_{krj} = x_{kj} - x_{rj} \quad \text{dla } r = i, l. \quad (4)$$

Do klasyfikacji krajów Unii Europejskiej wykorzystano ostatecznie taksonomiczny miernik rozwoju społeczno-gospodarczego (TMRS-G) postaci [Hellwig 1968, s. 307-327]:

$$\text{TMRS-G} = 1 - \frac{d_{ik}}{d_o}, \quad (5)$$

gdzie: $d_o = \bar{d}_{ik} + 3 \cdot S(d_{ik})$,

d_{ik} – odległość od wzorca

oraz miernik wyznaczony na podstawie uogólnionej miary odległości postaci:

$$\text{UMRS-G} = 1 - \text{GDM}. \quad (6)$$

4. Wyniki badań

Ocenę zróżnicowania poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego ze szczególnym uwzględnieniem *gender equality* przeprowadzono łącznie dla wszystkich zmiennych oraz odrębnie dla poszczególnych łądów zrównoważonego rozwoju. Wyniki badań zestawiono w tab. 1. Dodatkowo przeprowadzono analizę skupień i wykonano wykresy soplekowe (dendrogramy) dla wizualizacji podobieństwa rozwoju poszczególnych krajów Unii Europejskiej (rys. 1).

Tabela 1. Zestawienie wyników klasyfikacji krajów Unii Europejskiej według poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego z wykorzystaniem TMRS-G z podziałem na poszczególne łądy zrównoważonego rozwoju i *gender equality*

pozycja	kraje UE	TMRS-G	TMR ekonomiczny	pozycja	TMR społeczny	pozycja	TMR ekologiczny	pozycja	TMR gender	pozycja
1	Szwecja	0,767	0,637	4	0,873	1	0,989	1	0,964	1
2	Dania	0,764	0,763	2	0,805	3	0,900	7	0,901	4
3	Finlandia	0,675	0,621	6	0,794	4	0,888	9	0,855	6
4	Austria	0,651	0,580	11	0,709	7	0,967	3	0,777	10
5	Holandia	0,643	0,632	5	0,791	5	0,804	20	0,850	7
6	Francja	0,622	0,598	8	0,669	11	0,872	12	0,856	5
7	Wielka Brytania	0,610	0,612	7	0,813	2	0,812	18	0,654	20
8	Irlandia	0,604	0,659	3	0,704	9	0,770	24	0,769	11
9	Niemcy	0,600	0,594	9	0,656	13	0,850	13	0,821	9
10	Belgia	0,571	0,563	12	0,657	12	0,783	22	0,920	2
11	Słowenia	0,556	0,435	18	0,684	10	0,907	6	0,849	8
12	Włochy	0,553	0,582	10	0,506	18	0,878	10	0,756	12
13	Hiszpania	0,542	0,506	13	0,604	14	0,895	8	0,715	15
14	Portugalia	0,516	0,454	17	0,530	17	0,930	5	0,751	14
15	Malta	0,491	0,500	14	0,599	16	0,800	21	0,681	16
16	Cypr	0,483	0,478	15	0,704	8	0,743	25	0,664	18
17	Czechy	0,472	0,462	16	0,601	15	0,773	23	0,753	13
18	Grecja	0,405	0,421	19	0,452	19	0,817	17	0,609	21
19	Luksemburg	0,403	0,793	1	0,755	6	0,060	27	0,914	3
20	Słowacja	0,380	0,345	22	0,380	22	0,877	11	0,662	19
21	Węgry	0,357	0,352	21	0,352	23	0,833	14	0,664	17
22	Polska	0,291	0,241	26	0,439	20	0,806	19	0,528	22
23	Estonia	0,279	0,401	20	0,394	21	0,729	26	0,232	25
24	Bułgaria	0,257	0,249	25	0,345	24	0,831	15	0,388	23
25	Litwa	0,227	0,257	23	0,288	25	0,827	16	0,291	24
26	Łotwa	0,225	0,251	24	0,147	27	0,976	2	0,151	27
27	Rumunia	0,209	0,160	27	0,261	26	0,940	4	0,230	26

Źródło: obliczenia własne.

Tabela 2. Zestawienie wyników klasyfikacji krajów Unii Europejskiej według poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego z wykorzystaniem UMRS-G z podziałem na poszczególne lądy zrównoważonego rozwoju i *gender equality*

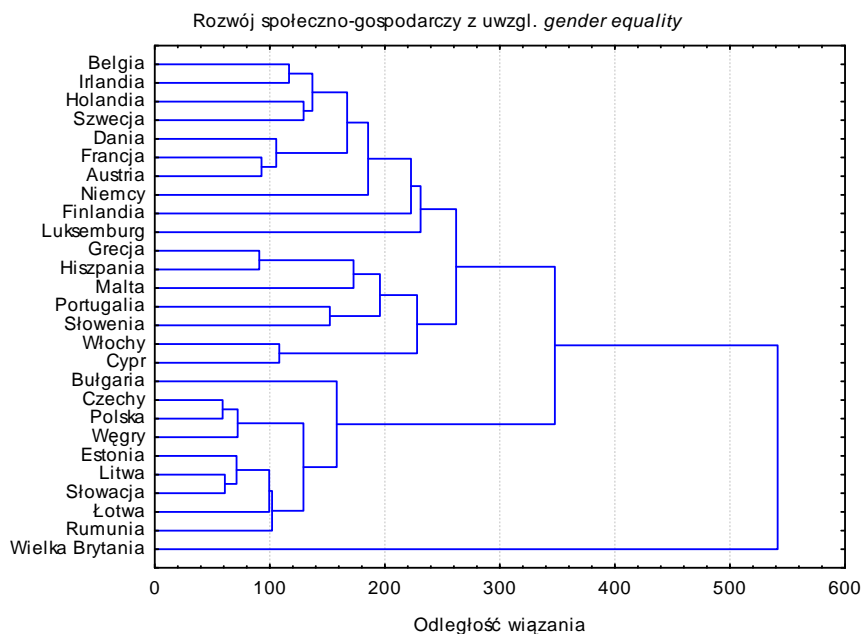
pozycja	kraje UE	UMRSG	UMR ekonomiczny	pozycja	UMR społeczny	pozycja	UMR ekologiczny	pozycja	UMR gender	pozycja
1	Szwecja	0,841	0,737	4	0,910	1	0,986	1	0,880	1
2	Dania	0,834	0,850	2	0,853	3	0,801	7	0,784	8
3	Finlandia	0,768	0,714	6	0,841	4	0,766	9	0,816	6
4	Austria	0,752	0,659	11	0,757	7	0,944	3	0,755	11
5	Holandia	0,719	0,726	5	0,834	5	0,527	21	0,727	13
6	Francja	0,718	0,682	9	0,708	11	0,720	12	0,861	3
7	Wielka Brytania	0,706	0,701	7	0,858	2	0,549	19	0,623	16
8	Irlandia	0,704	0,757	3	0,745	9	0,471	23	0,758	10
9	Niemcy	0,695	0,677	10	0,701	12	0,649	13	0,809	7
10	Belgia	0,656	0,633	12	0,692	13	0,477	22	0,866	2
11	Luksemburg	0,654	0,872	1	0,802	6	0,276	27	0,819	5
12	Włochy	0,651	0,684	8	0,559	18	0,734	10	0,637	15
13	Słowenia	0,648	0,463	18	0,721	10	0,822	6	0,838	4
14	Malta	0,639	0,610	13	0,688	14	0,561	17	0,732	12
15	Hiszpania	0,621	0,559	14	0,633	16	0,787	8	0,620	17
16	Portugalia	0,602	0,502	16	0,597	17	0,884	5	0,612	20
17	Cypr	0,576	0,530	15	0,748	8	0,404	25	0,585	21
18	Czechy	0,572	0,494	17	0,635	15	0,466	24	0,762	9
19	Grecja	0,499	0,451	19	0,508	19	0,558	18	0,545	22
20	Węgry	0,494	0,402	21	0,431	24	0,627	14	0,721	14
21	Słowacja	0,490	0,375	22	0,462	21	0,732	11	0,616	18
22	Łotwa	0,442	0,300	26	0,349	27	0,970	2	0,395	27
23	Estonia	0,440	0,430	20	0,458	22	0,402	26	0,452	26
24	Rumunia	0,438	0,286	27	0,429	25	0,903	4	0,455	25
25	Polska	0,431	0,302	24	0,477	20	0,546	20	0,613	19
26	Bułgaria	0,425	0,301	25	0,452	23	0,606	16	0,521	23
27	Litwa	0,411	0,315	23	0,384	26	0,610	15	0,495	24

Źródło: obliczenia własne.

5. Wnioski

Pozycja Polski (22. wg TMRSG) w rankingu krajów Unii Europejskiej pod względem rozwoju społeczno-ekonomicznego uwzględniającego *gender equality* wynikała z: relatywnie niskiego PKB (PPS) *per capita* (61% średniej UE); najniższego w Unii Europejskiej udziału eksportu produktów zaawansowanych technologicznie w eksporcie ogółem (tylko 3,1%); niskiej wartości wydatków na B + R i wartości grantów oraz pożyczek wspierających rozwój gospodarczy; jednej z najniższych w UE stopie zatrudnienia, w szczególności kobiet (52,8%); relatywnie niskich dochodów osiąganych przez gospodarstwa domowe i związanej z tym struktury wydatków, tzn. wysokiego udziału wydatków na dobra podstawowego rzędu i jedno-

częściej niskiego udziału wydatków na dobra wyższego rzędu; najniższej w Unii Europejskiej (z wyjątkiem Rumunii) liczby zarejestrowanych patentów na 1 mln mieszkańców (średnio 5,1).

Rys. 1. Podobieństwo rozwoju społeczno-ekonomicznego z uwzględnieniem *gender equality* krajów Unii Europejskiej w 2009 r. (dendrogram)

Źródło: obliczenia własne.

W zakresie czynników ekologicznych niezbędny jest w Polsce wzrost udziału produkcji energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii. Poziom emisji gazów cieplarnianych nie przekroczył średniej emisji w Unii Europejskiej.

Analiza składowych *gender equality* wskazuje, że kobiety mają przewagę w dwóch wskaźnikach: długości życia oraz skolaryzacji, natomiast tracą przy wskaźniku osiągnięcia dobrobytu materialnego.

Literatura

Agenda 21: *Earth Summit – The United Nations Programme of Action from Rio*, United Nations Publications, 1993.

Gender Equality and Equity, „A summary review of UNESCO’s accomplishments since the Fourth World Conference on Women (Beijing 1995)”, Unit for the Promotion of the Status of Women and Gender Equality, UNESCO 2000.

- Hellwig Z., *Zastosowanie metody taksonomicznej do typologicznego podziału krajów ze względu na poziom ich rozwoju i strukturę wykwalifikowanych kadr*, „Przegląd Statystyczny”, z. 4, Warszawa 1968.
- Human Development Report 2009, Overcoming Barriers: Human Mobility and Development*, United Nations Development Programme, New York 2009.
- Our Common Future*, „Report of the World Commission on Environment and Development”, World Commission on Environment and Development, 1987. Published as Annex to General Assembly document A/42/427, Development and International Co-operation: Environment August 2, 1987.
- Walesiak M., *Uogólniona miara odległości w statystycznej analizie wielowymiarowej*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław 2006.
- Walesiak M., *Problemy selekcji i ważenia zmiennych w zagadnieniach klasyfikacji*, [w:] K. Jajuga, M. Walesiak (red.), *Klasyfikacja i analiza danych – teoria i zastosowania*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Taksonomia 12, Wrocław 2005.
- Walesiak M., *Uogólniona miara odległości w statystycznej analizie wielowymiarowej*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław 2002.
- Zajac K., *Modele poziomu dobrobytu*, [w:] J. Hozer (red.), *Mikroekonometria w teorii i praktyce*, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 1995.

A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF POLAND IN COMPARISON WITH EUROPEAN UNION COUNTRIES INCLUDING A GENDER EQUALITY PARADIGM

Summary: The assessment of differences in the level of socio-economic development of European Union countries is the main aim of this article. The author used a paradigm of gender equality in his comparative research for the very first time. Multidimensional comparison methods such as taxonomical development measure, generalised distance measure and cluster analysis are presented in the article. Essential indicators of the gender mainstreaming are incorporated into research of socio-economic development. Gender Empowerment Measure (GEM) and Gender-related Development Index (GDI) are used in the article as well.